

Jan Feliks Busiakiewicz (1907-2010)

Notka biograficzna

Jan F. Busiakiewicz urodził się 8 lutego 1907 roku w Tuszynie pod Łodzią z ojca Józefa i matki Ewy Pietrzyk. Był najmłodszym z rodzeństwa. Ojciec Jana, umiera w 1914 roku. Matka zostaje z czwórką dzieci. Ciężar utrzymania rodziny bierze na siebie, pracująca jako nauczycielka, najstarsza siostra Jana, Barbara, która w 1915 roku wychodzi z mężem za przedsiębiorcę budowlanego Kazimierza Grzybowskiego. Rodzina w 1919 roku przenosi się do Poznania a dzięki niezłej sytuacji finansowej szwagra Kazimierza, Jan po ukończeniu szkoły podstawowej, mógł rozpocząć naukę w renomowanym poznańskim liceum. Matura i późniejsze studia „lądowe” zupełnie nie odpowiadały Janowi. Mimo stosowanych przez siostrę i szwagra różnych metod „łagodnej perswazji”, z ciężką pracą na budowie włącznie, osiemnastoletni Jan, pewnego dnia opuścił Poznań i udał się nad świeżo odzyskane polskie morze i z nim związał swoją przyszłość. Początkowo pływał na statkach handlowych, później na żaglowcu ORP Lwów, który spełniał rolę jednostki handlowo-szkoleniowej. W 1927 ukończył Szkołę Morską w Tczewie, a trzy lata później, Szkołę Podchorążych Marynarki Wojennej w Toruniu, gdzie 15 sierpnia 1930 roku uzyskał awans na podporucznika marynarki. Jego kolegą kursowym był m.in. Zbigniew Przybyszewski, także jeńiec obozu Woldenberg, zamordowany w 1952 roku przez komunistów w sfigowanym procesie.

Do wybuchu wojny Jan Busiakiewicz służył w Polskiej Marynarce Wojennej. Był między innymi oficerem wachtowym na ORP "Mazur", zastępcą dowódcy okrętu ORP "Krakowiak" i ORP "Mazur", pierwszym oficerem artylerii na ORP "Wicher" i ORP "Grom". Wybuch wojny zastał kapitana Jana Busiakiewicza na stanowisku zastępcy dowódcy II Morskiego Dywizjonu Artylerii

Przeciwlotniczej w Helu. Wspólnie z marynarzami tego dywizjonu uczestniczył nie tylko w obronie Helu ale także w tłumieniu prób poddania półwyspu przez część miejscowej ludności. To działanie mogło mieć wpływ, na jego późniejsze osadzenie w obozie koncentracyjnym. Po kapitulacji Helu 2 października 1939, przebywał w niewoli niemieckiej w obozach XB Nienburg, XVIII Spittal i IIC Woldenberg. W obozie Woldenberg, od początku współdziałał z twórcami Teatru Obozowego. Tam nawiązała się przyjaźń jeńca kpt. mar. Jana Busiakiewicza z innym jeńcem ppor. Antonim Paprockim, współautorem sztuki „Na pokładzie”. Sztuka ta była inscenizowaną gawędą o życiu marynarskim i nie mogłaby powstać bez „opowieści marynarskich” snutych przez kpt. mar. Bohdana Mańkowskiego i kpt. mar. Jana F. Busiakiewicza. Ppor. Antoni Paprocki, przed wojną, pracownik MSZ

w obozie działał w tzw. Zaułku Poetów, tworząc wiele wierszy o tematyce obozowej. Tomik wierszy, własnoręcznie przepisany na maszynie, z dedykacją autora Jan F. Busiakiewicz przechowywał jako najcenniejszą obozową pamiątkę. Jan F. Busiakiewicz był komendantem baraku 15B, należał do grupy 66 najbardziej zaufanych jeńców przygotowujących ucieczki. Uważa się, że właśnie te działania, jak również te wcześniejsze na Helu, mogły być przyczyną jego aresztowania przez Gestapo w listopadzie 1944. Początkowo, w grupie 10 jeńców, został wywieziony do Piły, potem Szczecina a później osadzony w Policach, skąd w lutym 1945 roku przewieziony został do obozu koncentracyjnego Sachsenhausen. Tam uratował go od śmierci współwięźniów ppor. mar. Konstatny Siemiaszko.

Po wyzwoleniu przez aliantów i pobycie w koszarach Bessieres w Paryżu, rozpoczął w Wielkiej Brytanii służbę w Polskiej Marynarce Wojennej. Początkowo na ORP "Piorun", a później jako zastępca dowódcy krążownika ORP "Conrad". To jemu przypadł smutny „zaszczyt”, w 1946, opuszczenia polskiej bandery na krążowniku, który został zwrócony stronie brytyjskiej. Po awansie na stopień kmdr. ppor, został dyrektorem nauk na kursach przysposobienia Marynarki Wojennej prowadzonych w Londynie. Zdemobilizowany w 1949 r. w stopniu komandora porucznika, zamieszkał w Londynie, prowadząc hurtownie materiałów biurowych i czynnie działając w Samopomocy Marynarki Wojennej (SMW). Do 1971 był tam sekretarzem, później skarbnikiem a od 1971 prezesem. Organizował światowe zjazdy SMW w 1975 i 1981 roku, kiedy to został członkiem honorowym SMW. W 1989 roku był uczestnikiem zjazdu w Henley. W 1991 reprezentował SMW na spotkaniu z prezydentem Lechem Wałęsą w Ambasadzie Polskiej w Londynie.

8 lutego 2007 roku w Chislehurst pod Londynem obchodził 100 lecie urodzin, otrzymując życzenia od Królowej Angielskiej, Premiera RP, Ministra Obrony Narodowej, które osobiście wręczył, w imieniu Polskiej Marynarki Wojennej, Kontradmiral Adam Mazurek z grupą oficerów.

Jan Busiakiewicz zmarł w Londynie w czerwcu 2010 roku w wieku 103 lat. Po uroczystym pożegnaniu w kościele pw. św. Andrzeja w Londynie, prochy śp. Jana Busiakiewicza i jego żony Barbary, zostały złożone w grobowcu rodzinnym na Cmentarzu Górczyńskim w Poznaniu.

*Opracował Andrzej Grzybowski,
wnuk siostry Jana Busiakiewicza, Barbary Grzybowskiej
na podstawie przekazów rodzinnych i dostępnej literatury,*

Poznań, 5 marca 2019 r